

Dar neprasidėjęs visuotinis transporto priemonių padangų keitimo sezonas vėl apnuogino senas problemas. Nors nebetinkamas naudoti automobilių „apavas“ yra aplinkai pavojinga atlieka ir Lietuvoje visuotinai surenkama bei priduodama tvarkytojams, miškuose vėl randami tūkstančiai išmestų padangų.

Specialistai pastebi, kad Lietuvoje sukurta fiziniams vartotojams patogi ir paprasta nebetinkamų naudoti padangų sutvarkymo sistema, o automobilių servisai taip pat įpareigoti tinkamai tvarkyti atliekas, tačiau miškininkų statistika rodo, kad didelė jų dalis aplinkiniais keliais vis tiek patenka į atokesnius gamtos kampelius.

Neatsakingas elgesys ar sisteminės problemos?

Valstybinių miškų urėdija vasarį paskelbė, kad pernai 26-iose regioniniuose padaliniuose buvo surinkta 700 tonų didelių gabaritų atliekų ir buitinių šiukšlių, iš kurių net 100 tonų (kiekis, tenkantis maždaug 3000 automobilių) sudarė netinkamos naudoti automobilių padangos.

Didžiausios šalyje pavojingųjų ir nepavojingųjų atliekų tvarkymo bendrovės „Žalvaris“ komercijos direktorius Paulius Repšys sako, kad galbūt tai lemia ir faktas, jog daliai vairuotojų vis dar stinga informacijos, kaip ir kur atsikratyti nebetinkamomis naudoti padangomis. Arba – padangų sąvartynais ir vėl tampantys miškai gali byloti apie sisteminės kai kurių atliekų tvarkytojų ir automobilių servisų problemas, kurias išryškino ir liūdnai pagarsėjęs gaisras Alytuje.

„Norisi tikėti, kad miškuose aptinkami išmestų padangų kiekiai nėra susiję su jas utilizavimui priimančių įmonių neįvykdomais įsipareigojimais klientams. Vis dėlto skaičiai yra dideli, o tai pagrįstai kelia abejonių, ar miškininkų įvardijami randamų padangų kiekiai gali būti tik gyventojų neigiamų veiksmų padariniai“, – svarsto P. Repšys.

Akivaizdu, kad už aplinką, kurioje gyvename, atsakingi privalome būti patys, o padangų išmetimas miškuose su tuo niekaip nėra suderinamas, pastebi specialistas.

Du paprasti būdai nemokamai atsikratyti senomis padangomis

„Gyventojai turi bent keletą būdų nemokamai atsikratyti eksploatuoti netinkamomis ar tiesiog nebereikalingomis padangomis. Pirmas jų – palikti padangas ten, kur įsigyjamos naujos: ar tai būtų specializuota parduotuvė, ar automobilių serviso dirbtuvės. Tiek vienu, tiek kitu atveju pirkėjai gali palikti tokį patį kiekį tokio paties tipo transporto priemonei skirtų padangų, kiek jų yra įsigyjama“, – aiškina P. Repšys.

Anot specialisto, antrasis būdas – galimybė senas padangas pristatyti į savivaldybių didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, kurios iš vieno gyventojų priima nemokamai iki 4 ar 5 netinkamų naudojimui padangų per metus – šis skaičius priklauso nuo konkrečios savivaldybės.

Šiuo metu Lietuvoje veikia beveik šimtas tokių aikštelių, o jų kontaktus galima surasti savivaldybėse arba Aplinkos apsaugos agentūros [svetainėje internete](#).

Svarbu rinktis patikimus pardavėjus ir servisus

Juridiniai asmenys padangų atliekas privalo atiduoti jas tvarkančiai įmonei pagal tokių atliekų perdirbimo ir panaudojimo sutartį. „Žalvario“ komercijos direktorius atkreipia dėmesį, kad Transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonėms apskritai draudžiama senas, nebetinkamas naudoti padangas atiduoti jų naudotojui. Šios įmonės, beje, kaip ir pardavėjai, privalo pasirūpinti, kad netinkamos naudojimui padangos būtų utilizuotos ar perdirbtos.

„Vartotojui iš esmės tai yra patogiausias kelias. Kiekvienas mūsų bent kartą per metus pristatome automobilį į servisą reguliariai techninei apžiūrai, kurios metu dirbtuvėms galima palikti ne tik keičiamas padangas, bet ir kitas automobilių remonto metu susidariusias atliekas: alyvą, degalų, tepalų ir oro filtrus, amortizatorius ir pan.“, – pažymi P. Repšys.

Todėl, specialisto teigimu, padangas svarbu keisti patikimose transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonėse ar pardavimo vietose: perkant naują automobilio „apavą“, senąjį palikti tik tam padangų pardavėjui arba autoservisui, kuris veikia atsakingai – turi sudaręs sutartį su atliekų tvarkytoju, kuriam priduoda automobilines atliekas ne rečiau kaip du kartus per metus.

Specialistas neslepia, kad transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės turi mokėti už padangų atliekų pridavimą. Kadangi vis dar pasitaiko autoservisų, veiklą vykdančių šešėlyje, tokiais atvejais vengiama teisėtai priduoti netinkamas naudojimui padangas ir jos lieka nesutvarkytos bei dažniausiai ir virsta nemaloniais miškininkų atradimais.

„Mokestis už padangų atliekų sutvarkymą jau yra įskaičiuojamas į padangos kainą, todėl tai turėtų būti kiekvieno vairuotojo interesas. Kitu atveju jis pats du kartus susimoka už aplinkos teršimą – tiek pirksdamas padangą, tiek dengdamas aplinkosaugininkų išlaidas užterštų vietovių išvalymui“, – pastebi P. Repšys.

Žala gamtai

P. Repšio teigimui, patekusios į gamtą padangos suyra tik per 120 ar daugiau metų ir visą šį laiką kelia pavojų žmonių sveikatai. Be to, jos gali tapti gaisrų priežastimi, o degdamos į aplinką išskiria daugybę kenksmingų medžiagų.

Perdirbtos padangos tampa vis dažniau naudojama pramonine žaliava arba nauju energijos ištekliu, taip pat papildomai sutaupant gamybos kaštus ir formuojant žiedinės ekonomikos prielaidas. Lietuvoje atliekų surinkėjai padangas utilizuoja – jas smulkina ir perdirba naujiems produktams sukurti ar eksportuoja į tuo užsiimančias užsienio valstybių įmones, arba saugiai degina tam specialiai pritaikytose katilinėse energijos išgavimui.

Už netinkamą atsikratymą padangomis, jų išmetimą ar deginimą gresia ir administracinė atsakomybė bei baudos iki 1158 eurų, neskaitant žalos gamtai atlyginimo.

Ką reikia žinoti apie pavasarinį padangų keitimą:

- Kelių eismo taisyklės numato, kad padangas pasikeisti vairuotojai iš žieminių į vasarines gali nuo balandžio 1 dienos. Nuo balandžio 10 dienos draudžiama eksploatuoti transporto priemones su dygliuotomis padangomis.
- Transporto priemonės su dygliuotomis padangomis nuo balandžio 10 dienos laikomos techniškai netvarkingomis ir tokioms transporto priemonėms policijos pareigūnai turi teisę panaikinti techninės apžiūros galiojimą.
- Eksploatuojant automobilį su netinkamomis padangomis jam negalioja civilinės atsakomybės draudimas.

